

KLAGENEMNDA FOR STEDSNAVNSAKER

Språkrådet
Postboks 8107 Dep
0032 Oslo
tlf. 22 85 40 27/22 85 72 36
e-post: post@sprakradet.no

MØTEPROTOKOLL FOR KLAGENEMNDA FOR STEDSNAVNSAKER ETTER LOV 18. MAI 1990 NR. 11 OM STADNAMN, § 10

Klagesak 1/2015, Birkenes og Kristiansand kommuner, Aust-Agder og Vest-Agder

Klager: Lokal organisasjon, jf. § 10 første ledd

Navn: *Tovdal-/Topdal-/Tofdal-*

Navnetype: Naturnavn og bruksnavn

Det påklagede vedtaket gjort av: Kartverket, jf. § 5 tredje ledd

Leder i klagenemnda: Marit Halvorsen

Øvrige medlemmer: Jorunn Vandvik Johnsen, Arne Madland, Inge Særheim, Tom Schmidt

Kort saksfremstilling

Saken ble behandlet i klagenemnda 14.3.2014 (da som klagesak 10/2013), med vedtak om *Topdalen/Tovdalen*, *Topdalselva/Tovdalselva*, *Topdalsfjorden/Tovdalsfjorden* og *Topdalsstø/Tovdalsstø*. Saken ble siden gjenopptatt av Kartverket og behandlet på nytt. Kartverket gjorde nytt vedtak 3.12.2014 om *Tovdalselva/Tofdalselva*, *Tofdalsfjorden* og *Tofdalsstø*. Dette vedtaket ble påklaget av gruppen "Vi som vil bevare navnet Topdal på elva og fjorden". Klager viser blant annet til eldre skrivemåter på kart og lokal uttale.

Kartverkets vedtak om skrivemåten *Tofdal-* ble gjort med bakgrunn i en nedarvet uttale i Kristiansand, dokumentert i et vedlegg til stedsnavntjenestens tilråding. Bakgrunnen for det sidestilte vedtaket *Tovdalselva/Tofdalselva* var at uttale- og skrivemåten med v er innarbeidet for dette navnet, men Kartverket mente at skrivemåten med f måtte kunne godtas for den nederste delen av elven i samsvar med den lokale uttalen.

Nemndas vurderinger

Denne saken omfatter både et bruksnavn (*Tofdalsstø*) og naturnavn. I det endringsforslaget til stedsnavnloven som er til behandling i Stortinget i disse dager, er det foreslått å la eier eller fester selv få bestemme skrivemåten av eget bruksnavn (med noen forbehold, les mer her:

<http://sok.stortinget.no/?aid=180&querytext=lov%20om%20stadnamn&l=no>). Nemnda

mener derfor at det ikke er hensiktsmessig å behandle det aktuelle bruksnavnet i denne saken, siden en eventuell lovendring kan få konsekvenser for dette. Dersom det foreslåtte endringsforslaget ikke går gjennom, vil nemnda ta opp saken om bruksnavnet på neste møte. Nemnda behandler derfor bare skrivemåten av naturnavnene.

I de tidligere rundene i denne saken har det kommet frem at uttalen av disse navnene varierer. Det blir også diskutert av de forskjellige partene hvor mange som bruker de forskjellige uttalene. Nemnda vil derfor påpeke at antallet brukere av en uttale ikke er avgjørende. Ifølge stedsnavnloven skal skrivemåten følge den nedarvede lokale uttalen, det vil ifølge ordforklaringene til loven si "den uttalen som er overlevert fra tidligere generasjoner, som har vore vanleg på staden, og som framleis er i levande bruk". Nemnda mener at uttalen med /p/ må være den eldste. Dette bekreftes av en nesten entydig skriftradisjon gjennom 500 år. Denne uttalen er fortsatt i levende bruk. Uttalen med /f/ og /v/ skyldes et vanlig dialekttrekk i området.

Nemnda gjorde slikt

VEDTAK:

For navnet på fjorden fastsettes skrivemåten **Topdalsfjorden**. For elven fastsettes skrivemåten **Tovdalselva** for den øverste delen, og **Topdalselva/Tovdalselva** sidestilt for den aller nederste delen.

Oslo, 5. juni 2015

Marit Halvorsen
leder i klagenemnda

Ingvil Nordland
sekretær

KLAGENEMNDA FOR STEDSNAVNSAKER

Språkrådet
Postboks 8107 Dep
0032 Oslo
tlf. 22 85 40 27/22 85 72 36
e-post: post@sprakradet.no

MØTEPROTOKOLL FOR KLAGENEMNDA FOR STEDSNAVNSAKER ETTER LOV 18. MAI 1990 NR. 11 OM STADNAMN, § 10

Klagesak 2/2015, Steinkjer kommune, Nord-Trøndelag
Klager: Kartverket, jf. § 10 første ledd

Navn: *Re(i)tlovegen, Re(i)tlostubben, Bark(h)aldvegen, Figg(j)adalsvegen*
Navnetype: Adressenavn
Det påklagede vedtaket gjort av: Steinkjer kommune, jf. § 5 andre ledd

Leder i klagenemnda: Marit Halvorsen
Øvrige medlemmer: Jorunn Vandvik Johnsen, Arne Madland, Inge Særheim,
Tom Schmidt

Kort saksfremstilling

Steinkjer kommune har bedt klagenemnda om en endelig avklaring på skrivemåten av fire adressenavn kommunen har vedtatt: *Reitlovegen, Reitlostubben, Barkaldvegen* og *Figgadalsvegen*. Vedtakene var ikke i tråd med stedsnavntjenestens tilrådinger om *Retlovegen, Reitlostubben, Barkaldvegen* og *Figgjadalsvegen*, og ble påklaget av Kartverket.

Nemndas vurderinger

Det er gjort vedtak om skrivemåten av primærnavnene *Retlo* (gårds- og bruksnavn), *Barkalden* (bruksnavn) og *Figgja* (elvenavn). Ifølge stedsnavnloven (kommentarer til forskriften, § 4, femte ledd) skal skrivemåten i primærfunksjonen som hovedregel være retningsgivende for skrivemåten i de andre funksjonene. Det vil i denne saken si at skrivemåten av henholdsvis gårds- og bruksnavnet, bruksnavnet og elvenavnet skal være retningsgivende for skrivemåten av adressenavnene, som er sekundære laginger. Nemnda kan ikke finne noen grunn til å fravike hovedregelen i denne saken, og vedtar skrivemåtene *Retlovegen, Reitlostubben, Barkaldvegen* og *Figgjadalsvegen*. I Sentralt stedsnavnregister er det også registrert to andre adressenavn (status Godkjent) som ikke er nevnt i sakspapirene, *Figgatoppen* og *Gamle Figgja*. Disse må også rettes i tråd med skrivemåten av primærnavnet.

Nemnda gjorde slikt

VEDTAK:

Som skrivemåte fastsettes: **Retlovegen, Retlostubben, Barkaldvegen og Figgjadalsvegen**

Oslo, 5. juni 2015

Marit Halvorsen
leder i klagenemnda

Line Lysaker Heinesen
sekretær

KLAGENEMNDA FOR STEDSNAVNSAKER

Språkrådet
Postboks 8107 Dep
0032 Oslo
tlf. 22 85 40 27/22 85 72 36
e-post: post@sprakradet.no

MØTEPROTOKOLL FOR KLAGENEMNDA FOR STEDSNAVNSAKER ETTER LOV 18. MAI 1990 NR. 11 OM STADNAMN, § 10

Klagesak 3/2015, Averøy kommune, Møre og Romsdal

Klager: Averøy kommune, grunneiere og lokale foreninger, jf. § 10 første ledd

Navn: *Raudsand* eller *Røsand* og *Raudegga* eller *Røeggen*

Navnetype: Gårds- og bruksnavn

Det påklagede vedtaket gjort av: Kartverket, jf. § 5 tredje ledd

Leder i klagenemnda: Marit Halvorsen

Øvrige medlemmer: Jorunn Vandvik Johnsen, Arne Madland, Inge Særheim,
Tom Schmidt

Kort saksfremstilling

Kartverket har gjort vedtak om skrivemåten *Raudsand* for gnr 50 og bnr 1, 3, 4, 7, 8, 9 og 11 og *Raudegga* for gnr/bnr 52/87. Vedtakene er påklaget av Averøy kommune, samt flere grunneiere og lokale foreninger, som alle ønsker skrivemåtene *Røsand* og *Røeggen*. For navnet *Raudegga/Røeggen* viser klager til at navnet er skrevet *Røeggen* i alle dokumenter helt siden eiendommen fikk gårds- og bruksnummer. For navnet *Raudsand/Røsand* viser klagerne til at *Røsand* er innarbeidet i uttale og skrift, at denne skrivemåten er brukt i eldre dokumenter, og at slektsnavnet skrives slik. Klagerne mener også at skrivemåten *Raudsand* kan føre til forveksling med tettstedet Raudsand i nabokommunen Nesset.

Kartverkets vedtak ble gjort i samsvar med stedsnavnlovens hovedregel om å ta utgangspunkt i den lokale, nedarvede uttalen og normere i samsvar med gjeldende rettskrivningsprinsipper. Vedtaket var i samsvar med stedsnavntjenestens tilråding. De hadde registrert uttalene /rausanjn/ og /rauejja/, og forklarte forleddet som adjektivet raud/rød.

Klagenemnda behandlet i 1998 to tilsvarende navn i samme område, boligfeltnavnet *Raudsand/Røsand* og adressenavnet *Raudsandåsen/Røsandåsen*. Nemnda fant den gang grunn til å fravike hovedregelen om å følge den nedarvede lokale uttalen, og vedtok skrivemåtene *Røsand* og *Røsandåsen*.

Nemndas vurderinger

Denne saken omfatter både gårdsnavn og bruksnavn. I det endringsforslaget til stedsnavnloven som er oppe til behandling i disse dager, er det foreslått å la eier eller fester selv få bestemme skrivemåten av eget bruksnavn (med noen forbehold, les mer her: <http://sok.stortinget.no/?aid=180&querytext=lov%20om%20stadnamn&l=no>). Nemnda mener derfor at det ikke er hensiktsmessig å behandle de aktuelle bruksnavnene i denne saken, siden en eventuell lovendring kan få konsekvenser for disse. Dersom det foreslåtte endringsforslaget ikke går gjennom, vil nemnda ta opp saken om bruksnavnene på neste møte. Nemnda behandler derfor bare skrivemåten av selve gårdsnavnet. En eventuell lovendring vil ikke få konsekvenser for dette.

Når det gjelder vedtaket fra 1998, er dette gjort på et annet lovgrunnlag enn det som er gjeldende i dag, og der hensynet til de lokale ønskene var det avgjørende for nemnda (det var kommunen som hadde gjort det påklagede vedtaket). Flertallet i nemnda, bestående av Jorunn Vandvik Johnsen, Marit Halvorsen, Inge Særheim og Tom Schmidt mener derfor at det kan forsvares å konkludere annerledes i denne saken. Mindretallet i nemnda, bestående av Arne Madland, går inn for skrivemåten *Røsand* i tråd med vedtaket fra 1998.

Flertallet i nemnda mener at det i denne saken står mellom skrivemåte med diftong (*Raudsand*) eller monoftong (*Rødsand*). En skrivemåte uten d er ikke aktuell, siden denne strider imot normert skrivemåte av ordet *raudrød*. Gårdsnavnet er skrevet med monoftong på 1500-, 1600- og 1700-tallet og i 1838-matrikkelen, og det er dermed en ganske lang tradisjon for denne skrivemåten. I matriklene fra 1886 og 1907 er imidlertid skrivemåten med diftong. Også den eldste belagte skrivemåten (ca. 1430) er med diftong. Den nedarvede lokale uttalen er med diftong (*/rau`sanjn/* i *Norske Gaardnavne*), og ifølge stedsnavntjenesten er denne fortsatt i bruk. Flertallet i nemnda mener at uttalen må være avgjørende for skrivemåten, og går inn for skrivemåten *Raudsand* for gårdsnavnet.

Nemnda gjorde slikt

VEDTAK:

Som skrivemåte fastsettes: **Raudsand**, i samsvar med flertallets syn.

Oslo, 5. juni 2015

Marit Halvorsen
leder i klagenemnda

Line Lysaker Heinesen
sekretær

KLAGENEMNDA FOR STEDSNAVNSAKER

Språkrådet
Postboks 8107 Dep
0032 Oslo
tlf. 22 85 40 27/22 85 72 36
e-post: post@sprakradet.no

MØTEPROTOKOLL FOR KLAGENEMNDA FOR STEDSNAVNSAKER ETTER LOV 18. MAI 1990 NR. 11 OM STADNAMN, § 10

Klagesak 5/2015, Flesberg kommune, Buskerud
Klager: Kartverket, jf. § 10 første ledd

Navn: *Bråtaberja/Bråtaberga, Vengestadødden/Vengestadodden, Åslandtørjet/Åslandtorget, Kørsvegen/Korsvegen*

Navnetype: Adressenavn

Det påklagede vedtaket gjort av: Flesberg kommune, jf. § 5 andre ledd

Leder i klagenemnda: Marit Halvorsen

Øvrige medlemmer: Jorunn Vandvik Johnsen, Arne Madland, Inge Særheim, Tom Schmidt

Kort saksfremstilling

Flesberg kommune har gjort vedtak om adressenavnene *Bråtaberja, Vengestadødden, Åslandtørjet* og *Kørsvegen*. Kartverket har klaget på vedtaket, og ønsker skrivemåtene *Bråtaber(j)a, Vengestadodden, Åslandstorget* og *Korsvegen*.

Kommunen ønsker å bruke talemålsnære skrivemåter, og viser til stedsnavnlovens hovedintensjon om å legge det nedarvede talemålet til grunn for skrivemåten. Kartverket begrunner sin klage med å vise til forskriften til stedsnavnloven, der det står at ord og navneledd som er normert i moderne norsk, som hovedregel skal skrives i samsvar med gjeldende rettskrivning.

Nemndas vurderinger

Et mindretall av nemnda, bestående av Arne Madland, mener at kommunen må få medhold, og at det må være greit å bruke de talemålsnære formene *-berja, -ødden, -tørjet* og *Kørs-*. Flertallet i nemnda, bestående av Marit Halvorsen, Inge Særheim, Tom Schmidt og Jorunn Vandvik Johnsen, mener at disse navnene må skrives i samsvar med rettskrivningen, altså *-berga, -odden, -torget* og *Kors-*. Flertallet mener at selv om uttalen /ø/ for historisk kort /o/ er vanlig i Østlandsområdet, er det ikke gode nok grunner for å fravike hovedregelen om å følge rettskrivningen for disse navnene. Nemnda vurderte

også Kartverkets foreslåtte skrivemåte *-bergja*, men ettersom det ikke er noen normeringspraksis i fylket for denne skrivemåten, ønsket ikke nemnda å gå inn for den.

I samsvar med flertallets syn, vedtar nemnda skrivemåtene *-berga*, *-odden*, *-torget* og *Kors-*. Nemnda understreker at vedtaket bare gjelder etterleddet og det ene forleddet i adressenavnene, da det ikke er gjort vedtak om gårds- og bruksnavnene *Bråta*, *Vengestad* og *Åsland*.

Nemnda gjorde slikt

VEDTAK:

Som skrivemåte fastsettes: **-berga**, **-odden**, **-torget** og **Kors-**.

Oslo, 5. juni 2015

Marit Halvorsen
leder i klagenemnda

Ingvil Nordland
sekretær

KLAGENEMNDA FOR STEDSNAVNSAKER

Språkrådet
Postboks 8107 Dep
0032 Oslo
tlf. 22 85 40 27/22 85 72 36
e-post: post@sprakradet.no

MØTEPROTOKOLL FOR KLAGENEMNDA FOR STEDSNAVNSAKER ETTER LOV 18. MAI 1990 NR. 11 OM STADNAMN, § 10

Klagesak 6/2015, Nome kommune, Telemark
Klager: Grunneier, jf. § 10 første ledd

Navn: *Norem* eller *Norheim*
Navnetype: Gårds- og bruksnavn og som førsteledd i naturnavn
Det påklagede vedtaket gjort av: Kartverket, jf. § 5 tredje ledd

Leder i klagenemnda: Marit Halvorsen
Øvrige medlemmer: Jorunn Vandvik Johnsen, Arne Madland, Inge Særheim,
Tom Schmidt

Kort saksfremstilling

Kommunestyret i Nome kommune vedtok i 1996 skrivemåten *Noremvegen* på en fylkesvei, men gjorde om vedtaket til *Norheimvegen* i 2003. I 2004 reiste grunneier Asbjørn Norem navnesak for skrivemåten av navnet som bruksnavn. I september 2006 vedtok Statens kartverk Skien skrivemåten *Norheim* for en rekke bruksnavn i Nome kommune. Navnet inngår også som førsteledd i naturnavn.

Kartverket begrunnet vedtaket med at skrivemåten *Norheim* var i samsvar med rettskrivningen, jf. hovedregelen i § 4 første ledd. Kartverket viste også til tilsvarende bruksnavnsaker der klagenemnda hadde vedtatt skrivemåten *-heim* av samme navneledd.

Asbjørn Norem klaget på Kartverkets vedtak, og ønsket skrivemåten *Norem*. Han begrunnet klagen med å vise til skrifttradisjonen og den tradisjonelle uttalen. Klagers ønske var også i tråd med stedsnavntjenestens foreløpige og endelige tilråding.

Saken har beklageligvis blitt liggende hos Stedsnavntjenesten for Østlandet og Agderfylkene. Ny uttalelse fra stedsnavntjenesten er datert 7.3.2013. Stedsnavntjenesten kunne ikke se at det var kommet nye opplysninger i saken, og opprettholdt sin tilråding om skrivemåten *Norem*. Kartverket stod fast på vedtaket om skrivemåten *Norheim*, og oversendte saken til klagenemnda 29.4.2015.

Nemndas vurderinger

Denne saken omfatter både gårdsnavn, bruksnavn og naturnavn. I det endringsforslaget til stedsnavnloven som er til behandling i Stortinget i disse dager, er det foreslått å la eier eller fester selv få bestemme skrivemåten av navn på eget bruk (med noen forbehold, les mer her: <http://sok.stortinget.no/?aid=180&querytext=lov%20om%20stadnamn&l=no>). Nemnda mener derfor at det ikke er hensiktsmessig å behandle de aktuelle bruksnavnene i denne saken, ettersom en eventuell lovendring kan få konsekvenser for denne navnetypen. Dersom det foreslåtte endringsforslaget ikke går gjennom, vil nemnda ta opp saken om bruksnavnene på neste møte. Nemnda behandler i denne omgang bare skrivemåten av navnet i primærfunksjonen, dvs. som gårdsnavn, i tillegg som førsteledd i naturnavnet (navn på tjern).

Når man fastsetter skrivemåten av stedsnavn, skal man som hovedregel ta utgangspunkt i den nedarvede lokale uttalen, jf. § 4 første ledd første punktum. Skrivemåten skal likevel følge gjeldende rettskrivning og rettskrivningsprinsipper. For allment kjente ord og navneledd åpner regelverket i visse tilfeller for at man kan vedta en såkalt regional samleform eller en dialektform, jf. forskriftenes § 3 første ledd andre punktum. Vilkåret for å velge en talemålsnær form som bryter med rettskrivningen, er at det må foreligge «særlege grunnar», jf. § 3 første ledd andre punktum i forskriftene.

Nemnda legger til grunn at den nedarvede uttalen av navnet i primærfunksjonen er /norem/, og at den fortsatt er i levende bruk. Skrifttradisjonen for *Norem* er lang og sterk, men ifølge Kartverket er skrivemåten *Norheim* «blitt mer vanlig etter hvert og må sies å ha blitt innarbeidet i noen grad». Navneleddet *-heim* forekommer ofte som sisteledd i sammensatte norske gårdsnavn. I rettskrivningen er dette ordet normert til *heim* (og *hjem*), men ifølge *Norsk stadnamnleksikon* var skriftformene uten *h* i stedsnavn vanlig alt i norrøn tid, dvs. før 1350. Navnene er i ulike dialektområder normert til *-em*, *-eim*, *-um*, eller *-im*, mer eller mindre i samsvar med uttalen. Etter 1850 ble navneleddet *-heim* mye brukt i navn på skoler, villaer og hytter, som f.eks. *Vonheim*, *Åsheim*, *Solheim*. I disse tilfellene dreier det seg om nye navnedannelser.

Som stedsnavntjenesten og Kartverket påpeker, åpner regelverket både for *Norem* og *Norheim* som skrivemåte. Klagenemnda har kommet til at det i dette tilfellet er «særlige grunner» til å gjøre unntak fra gjeldende rettskrivning. Dette dreier seg om et svært vanlig navneledd, som de fleste steder har en skrivemåte uten *h* når det inngår i eldre stedsnavn. En skrivemåte uten *h* vil tydeliggjøre at dette dreier seg om et gammelt *heim*-navn, og være mest i samsvar med intensjonen i stedsnavnloven om å ta vare på navnene som kulturminner. I dette tilfellet er dessuten den nedarvede lokale uttalen /-em/, altså uten diftong. Denne saken skiller seg derfor fra de to andre sakene Kartverket viser til, der uttalen i begge tilfeller var med diftong. Etter forskriftene skal bruken av monoftong og diftong følge uttalen, jf. kapittel 3 punkt iii første ledd i kommentarene til forskriftene. En skrivemåte *-heim* vil etter all sannsynlighet påvirke uttalen slik at den genuine monoftongerte uttalen av dette stedsnavnet går tapt. Derfor går klagenemnda inn for skrivemåten *Norem*.

Etter § 4 andre ledd skal skrivemåten for primærnavnet være retningsgivende for skrivemåten av navnet i andre funksjoner. Nemnda ber om at skrivemåter i andre funksjoner, f.eks. som veinavn og grendenavn, rettes i tråd med vedtaket.

Nemnda gjorde slikt

VEDTAK:

Som skrivemåte fastsettes: Norem, Norem-

Oslo, 5. juni 2015

Marit Halvorsen
leder i klagenemnda

Ingvil Nordland
sekretær

KLAGENEMNDA FOR STEDSNAVNSAKER

Språkrådet
Postboks 8107 Dep
0032 Oslo
tlf. 22 85 40 27/22 85 72 36
e-post: post@sprakradet.no

MØTEPROTOKOLL FOR KLAGENEMNDA FOR STEDSNAVNSAKER ETTER LOV 18. MAI 1990 NR. 11 OM STADNAMN, § 10

Klagesak 7/2015, Siljan kommune, Telemark
Klager: Siljan kommune og grunneiere, jf. § 10 første ledd

Navn: *Høgset/Høiseth, Høgsetsetra/Høisethsetra og Tormodsrød/Thormodsrød*
Navnetype: Bruksnavn og seternavn
Det påklagede vedtaket gjort av: Kartverket, jf. § 5 tredje ledd

Leder i klagenemnda: Marit Halvorsen
Øvrige medlemmer: Jorunn Vandvik Johnsen, Arne Madland, Inge Særheim,
Tom Schmidt

Kort saksfremstilling

Kartverket har gjort vedtak om skrivemåtene *Høgset, Høgsetsetra* og *Tormodsrød*. Kommunen og tre grunneiere har klaget på vedtakene, og ønsker skrivemåtene *Høiseth, Høisethsetra* og *Thormodsrød*. For de to første navnene viser klager til eldre skrivemåter, og godtar ikke de foreslåtte tolkningene av navnet. Ønsket om *Thormodsrød* er ikke begrunnet.

Kartverket viser i sitt vedtaksbrev til stedsnavntjenestens tilrådinger. Stedsnavntjenesten har begrunnet *Høgset* med at uttalen er /høkkset/, at førsteleddet trolig er plantenavnet *hegg*, og at skrivemåten *Høiseth* er i strid med vanlige norske rettskrivningsprinsipper.

Nemndas vurderinger

Denne saken omfatter både bruksnavn og et seternavn der bruksnavnet inngår som forledd. I det endringsforslaget til stedsnavnloven som er til behandling i Stortinget i disse dager, er det foreslått å la eier eller fester selv få bestemme skrivemåten av eget bruksnavn (med noen forbehold, les mer her: <http://sok.stortinget.no/?aid=180&querytext=lov%20om%20stadnamn&l=no>). Nemnda mener derfor at det ikke er hensiktsmessig å behandle de aktuelle bruksnavnene og det tilhørende seternavnet i denne saken, siden en eventuell lovendring kan få konsekvenser for disse. Dersom det foreslåtte endringsforslaget ikke går gjennom, vil nemnda ta opp saken på nytt på neste møte.

Nemnda gjorde slikt

VEDTAK:

Saken utsettes i påvente av eventuell lovendring.

Oslo, 5. juni 2015

Marit Halvorsen
leder i klagenemnda

Ingvil Nordland
sekretær

KLAGENEMNDA FOR STADNAMNSAKER

Språkrådet
Postboks 8107 Dep
0032 Oslo
tlf. 22 85 40 27/22 85 72 36
e-post: post@sprakradet.no

MØTEPROTOKOLL FOR KLAGENEMNDA FOR STADNAMNSAKER ETTER LOV 18. MAI 1990 NR. 11 OM STADNAMN, § 10

Klagesak 8/2015, Granvin herad, Hordaland
Klagar: Grunneigar, jf. § 10 første ledd

Namn: Skor eller Skår
Namnetype: Gards- og bruksnamn
Det påklaga vedtaket er gjort av: Kartverket, jf. § 5 tredje ledd

Leiar i klagenemnda: Marit Halvorsen
Andre medlemmer: Jorunn Vandvik Johnsen, Arne Madland, Inge Særheim,
Tom Schmidt

Kort saksfremstilling

Kartverket har gjort vedtak om skrivemåten *Skor* for gnr 87 i Granvin herad. Vedtaket blei gjort med bakgrunn i uttalen av namnet, og at namnet kjem av ordet *skør* 'berghylle, avsats i fjellside'. To av eigarane har klaga på vedtaket. Dei ønsker skrivemåten *Skår*, og viser til at denne skrivemåten er innarbeidd, at dei nyttar namnet som merkenamn på gardsprodukta sine, og at slektsnamnet skrivast *Skår*.

Nemndas vurderinger

Kartverket grunnjev sitt vedtak om skrivemåten *Skor* med at ordet er normert til *skør* i skriftspråket, og at skrivemåten *Skor* såleis er i tråd med hovudregelen i § 4 om at ein skal ta utgangspunkt i nedervd, lokal uttale og følge gjeldande rettskrivingsprinsipp. Kartverket har imidlertid ikkje tatt med i vurderinga at skrivemåten *skår* òg er tillatt etter rettskrivinga, og at det dermed finst argument for å velje denne skrivemåten. Kartverket skriv at skrivemåten *skår* vil verka misvisande for tydinga, noko nemnda ikkje er einige i. Nemnda reagerer òg på at Kartverket ikkje har lagt ved andre dokument i saka enn si eiga framstilling og oppsummering. Nemnda har såleis lite grunnlag for å vurdere ønsket frå klagar og dei vurderingane stadnamntenesta har gjort i saka.

Nemnda gjorde slikt

VEDTAK:

Nemnda sender saka tilbake til Kartverket, og ber dei vurdere den innkomne klaga og tilhøyrande innspel på nytt med bakgrunn i at *skår* òg er ei tillatt form i norsk rettskriving. Dersom Kartverket finn at saka skal sendast til klagenemnda ein gong til, ber nemnda om at alle relevante dokument og sakspapir blir lagt ved.

Oslo, 5. juni 2015

Marit Halvorsen
leiar i klagenemnda

Line Lysaker Heinesen
sekretær

KLAGENEMNDA FOR STEDSNAVNSAKER

Språkrådet
Postboks 8107 Dep
0032 Oslo
tlf. 22 85 40 27/22 85 72 36
e-post: post@sprakradet.no

MØTEPROTOKOLL FOR KLAGENEMNDA FOR STEDSNAVNSAKER ETTER LOV 18. MAI 1990 NR. 11 OM STADNAMN, § 10

Klagesak 16/2014, Overhalla kommune, Nord-Trøndelag

Navn: *Hunn* eller *Skage*

Leder i klagenemnda: Marit Halvorsen

Øvrige medlemmer: Jorunn Vandvik Johnsen, Arne Madland, Inge Særheim,
Tom Schmidt

Kort saksfremstilling

Denne saken ble først behandlet av klagenemnda på møtet 7. november 2014. Saken ble da behandlet som angående to tettsteder, Overhalla/Ranemsletta og Hunn/Skage, og spørsmålet var om kommunen kan gjøre vedtak om valg av navn på disse, og i så fall hvilket navn som skulle velges på hvert tettsted. Kommunen hadde gjort vedtak om at tettstedene skulle hete *Overhalla* og *Skage*. Nemnda kom frem til at kommunen hadde myndighet til å gjøre vedtak i disse sakene. For det første tettstedet vedtok nemnda at navnet *Ranem(s)letta* skulle brukes. For det andre tettstedet mente nemnda at kommunen selv sto fritt til å velge navn (for mer detaljerte vurderinger viser nemnda til vedtaksreferatet datert 7/11-2014).

I etterkant av dette vedtaket har nemnda mottatt flere nye opplysninger og uttalelser angående navnene *Hunn* og *Skage*. Sentralt blant disse er en uttalelse fra professorene Kjell Ivar Vannebo og Ole Martin Skilleås, som begge er vokst opp i området. Nemnda har derfor valgt å vurdere saken på nytt.

Nemndas vurderinger

Ved forrige behandling av saken tok nemnda utgangspunkt i opplysningene i Sentralt stedsnavnregister (SSR) når det gjaldt å finne ut hva *Hunn* og *Skage* egentlig er navn på. I SSR er *Hunn* registrert som "tettbebyggelse" og "gård", mens *Skage* er registrert som "bygdelag (bygd)", "tettsted" og "gård". Ut fra notatet til Vannebo og Skilleås kan det se ut som om disse klassifiseringene er feil. Nemnda ber derfor Kartverket om å kontakte Overhalla kommune for å få registrert riktige lokalitetstyper på navnene *Hunn* og *Skage*.

Nemndas konklusjon ved forrige behandling var at saken om Overhalla/Ranem(s)letta og saken om Hunn/Skage ikke uten videre kunne sammenlignes, fordi det i den første saken var snakk om et navn med stor utbredelse som "spiser opp" et navn med mindre utbredelse, mens det i den andre saken var snakk om to gamle navn med noenlunde lik utbredelse. Nemnda mente derfor at det i saken om Hunn/Skage ikke var snakk om et navnebytte, men å velge et overordnet navn på tettstedet som skal bestå av de mindre områdene Hunn og Skage. Nemnda mente derfor at saken ikke ble omfattet av § 3 i stedsnavnloven, som omhandler navnebytte.

De nye opplysningene i saken viser at *Skage* er navn på kirkesoknet, mens *Hunn* er navn på kirkestedet. Hunn er sentrum i Skage, og de to navnene er dermed ikke navn på samme objekt. Kommunens vedtak om å bruke navnet *Skage* er dermed et navnebytte, og omfattes av § 3. Siste setning i denne paragrafen lyder "Eit nedverd stadnamn kan ikkje bytast ut med eit namn utan tradisjon på staden dersom ikkje særlege grunnar talar for det". Klagenemnda diskuterte tolkningen av § 3 i forbindelse med behandling av klagesak 7/2013, og kom frem til at ordlyden i siste setning må forstås slik at "staden" henspiller på samme navneobjekt eller navnefunksjon. Navnet *Skage* har tradisjon på stedet, men ikke i samme funksjon som navnet *Hunn*. Skal et navnebytte godtas, må navnene ha vært navn på samme navneobjekt. Nemnda mener at det ikke finnes noen særlige grunner til å fravike hovedregelen i denne saken. Nemnda gjør derfor om sitt tidligere vedtak, og fastslår at Overhalla kommune ikke kan bytte ut navnet *Hunn* med navnet *Skage*.

Nemnda gjorde slikt

VEDTAK:

Overhalla kommune kan ikke bytte ut navnet *Hunn* med navnet *Skage*.

Oslo, 5. juni 2015

Marit Halvorsen
leder i klagenemnda

Line Lysaker Heinesen
sekretær

KLAGENEMNDA FOR STEDSNAVNSAKER

Språkrådet
Postboks 8107 Dep
0032 Oslo
tlf. 22 85 40 27/22 85 72 36
e-post: post@sprakradet.no

MØTEPROTOKOLL FOR KLAGENEMNDA FOR STEDSNAVNSAKER ETTER LOV 18. MAI 1990 NR. 11 OM STADNAMN, § 10

Klagesak 18/2014, Grong kommune, Nord-Trøndelag
Klager: Grong kommune, jf. § 10 første ledd

Navn: *Mediå* eller *Medjå* og *Fiskumfjellvegen* eller *Fiskesfjellvegen*
Navnetype: Gårds- og bruksnavn og adressenavn
Det påklagede vedtaket gjort av: Kartverket (gårds- og bruksnavn) jf. § 5 tredje ledd og Grong kommune (adressenavn) jf. § 5 andre ledd

Leder i klagenemnda: Marit Halvorsen
Øvrige medlemmer: Jorunn Vandvik Johnsen, Arne Madland, Inge Særheim, Tom Schmidt

Kort saksfremstilling

Medjå eller Mediå: Kartverket har gjort vedtak om skrivemåten *Medjå* for gnr 29 i Grong kommune. Gårdsnavnet er bruksnavn til bnr 1, 3 og 5, og disse fikk vedtatt den samme skrivemåten. Grong kommune har klaget på vedtaket, og ønsker skrivemåten *Mediå*. Det samme ønsker Grong Fritid og grunneier av gnr/bnr 29/5. Kommunen begrunner ønsket med at navnet kommer av "Medt imillja åinj", og viser til skrivemåten av slektsnavnet og den lokale skrivemåten av stedsnavnet.

Kartverkets vedtak om *Medjå* ble gjort med bakgrunn i den nedarvede lokale uttalen /medd`jå/, sannsynlig betydning av navnet (dativform av ordet *midje* 'noe som ligger i midten') og i samsvar med langvarig offentlig normering.

Fiskumfjellvegen eller Fiskesfjellvegen: Grong kommune har gjort vedtak om adressenavnet *Fiskumfjellvegen*, og Kartverket har klaget på dette. Kartverket mener at navnet må skrives *Fiskesfjellvegen*, ettersom skrivemåten *Fiskesfjellet* er vedtatt skrivemåte for primærnavnet (jf. forskriften til lov om stedsnavn, § 4 femte ledd). Kommunen har ikke tatt klage til følge, og viser til at "Fiskum" er formen som benyttes i dagligtale.

Nemndas vurderinger

Medjå eller Mediå: Nemnda var delt i sine vurderinger av denne saken. Et flertall, bestående av Marit Halvorsen, Inge Særheim, Tom Schmidt og Jorunn Vandvik Johnsen mener at den ønskede skrivemåten *Mediå* vil gi en uttale med tre stavelser, med-i-å, som på sikt kan komme til å fortrenge den nedarvede uttalen. Dette vil ikke være i tråd med stedsnavnlovens hovedintensjon om å ta vare på stedsnavn som kulturminner. Flertallet i nemnda mener også at kommunens tolkning av navnet er feil. Dersom navnet kom av "Medt imillja åinj", ville uttalen bli "mettiå" eller lignende. Uttalen av navnet taler derfor for at navnet kommer av ordet *midje*. Flertallet viser videre til at navnet har vært skrevet *Medjå (Medjaa)* i offentlig bruk siden 1886. Tom Schmidt pekte også på at bnr 5, der eier har uttalt seg til støtte for kommunen, kun er navn på ein teig, og ikke et bruk. Flertallet i nemnda går derfor inn for skrivemåten *Medjå* i samsvar med uttale, sannsynlig betydning og skrifttradisjon. Mindretallet i nemnda, bestående av Arne Madland, mener at kommunens ønske bør følges fordi skrivemåten *Mediå* har lang tradisjon lokalt, og siden dette er et navn som går igjen som forledd på mange lokaliteter i kommunen. Mindretallet i nemnda går derfor inn for skrivemåten *Mediå*.

Fiskumfjellvegen eller Fiskesfjellvegen: Ifølge Sentralt stedsnavnregister (SSR) er det gjort vedtak om sammensetningene *Fiskeselva*, *Fiskesfjellet*, *Fiskesfossen* og *Fiskessetran*. I utgangspunktet burde dermed adressenavnet skrives *Fiskesfjellvegen*. Det er imidlertid ikke gjort vedtak om skrivemåten av primærnavnet for disse sammensetningene (gårdsnavnet), som er registrert med *Fiskem* som eneste godkjente skrivemåte i SSR. Vedtakene om sekundærnavnene mangler således forankring. I herredsregisteret er gårdsnavnet registrert med uttalen /feš`šëm/ fra 1947, med merknaden "/fess`kum/ er vel meir laga". Herredsregisteret har dessuten registrert sammensetningen /feš`šëmfqss'n/, noe som tyder på at kommunens ønske om skrivemåte er mer i samsvar med den lokale uttalen enn det som faktisk er vedtatt. Arne Madland kunne opplyse om at skrivemåten *Fiskum-* er brukt på flere skilt i området, og Tom Schmidt mente at man her burde vente sammensetningen *Fiskems-* i tråd med tilsvarende sammensetninger i området (*Øyems-* m.fl.). Med bakgrunn i disse opplysningene ber nemnda Kartverket om å reise formell navnesak på skrivemåten av gårdsnavnet *Fiskem/Fiskum*, og i den sammenheng gjenoppta navnesakene der dette gårdsnavnet inngår som forledd. Skrivemåten av adressenavnet må rette seg etter det vedtaket som blir utfallet av den formelle navnesaken.

Nemnda gjorde slikt

VEDTAK:

Mediå eller Mediå: Nemnda vedtar skrivemåten **Medjå** i samsvar med flertallets syn.
Fiskumfjellvegen eller Fiskesfjellvegen: Nemnda ber Kartverket reise formell navnesak på primærnavnet, og i den forbindelse gjenoppta sakene der primærnavnet inngår som forledd i sammensetninger.

Oslo, 5. juni 2015

Marit Halvorsen
leder i klagenemnda

Line Lysaker Heinesen
sekretær

KLAGENEMNDA FOR STEDSNAVNSAKER

Språkrådet
Postboks 8107 Dep
0032 Oslo
tlf. 22 85 40 27/22 85 72 36
e-post: post@sprakradet.no

MØTEPROTOKOLL FOR KLAGENEMNDA FOR STEDSNAVNSAKER ETTER LOV 18. MAI 1990 NR. 11 OM STADNAMN, § 10

Klagesak 19/2014, Røyrvik kommune, Nord-Trøndelag
Klager: Røyrvik kommune og én grunneier, jf. § 10 første ledd

Navn: *Stallvika* og *Stallvik-* eller *Staldvika* og *Staldvik-*
Navnetype: Gårds- og bruksnavn og naturnavn
Det påklagede vedtaket gjort av: Kartverket, jf. § 5 tredje ledd

Leder i klagenemnda: Marit Halvorsen
Øvrige medlemmer: Jorunn Vandvik Johnsen, Arne Madland, Inge Særheim,
Tom Schmidt

Kort saksfremstilling

Kartverket har gjort vedtak om skrivemåten *Stallvika* for naturnavn og navn på gnr 66 i Røyrvik kommune. Navnet er også bruksnavn for bnr 1 og 4, og inngår som forledd i naturnavn og navn på bnr 3. Kommunen og eier av bnr 4 har klaget på vedtaket, og ønsker skrivemåten *Stald-*. De skriver at dette er denne skrivemåten som er kjent og brukt lokalt, og at de ønsker å ta vare på den gamle skrivemåten. Eier påpeker også at slektsnavnet skrives *Staldvik*, og at denne skrivemåten vil unngå forveksling med andre *Stallvik*-navn andre steder i landet.

Kartverket begrunner vedtaket om *Stall-* med at det er i samsvar med lokal nedarvet uttale, som er /staljlj`vika, staljlj`vikja/, og navnets sannsynlige opphav, ordet *stall*. De viser til regelen i stedsnavnloven som sier at "Namn som inneheld allment kjende ord eller namneledd, skal som hovudregel rette seg etter gjeldande rettskriving".

Nemndas vurderinger

Denne saken omfatter både gårdsnavn, bruksnavn og naturnavn. I det endringsforslaget til stedsnavnloven som er til behandling i Stortinget i disse dager, er det foreslått å la eier eller fester selv få bestemme skrivemåten av eget bruksnavn (med noen forbehold, les mer her: <http://sok.stortinget.no/?aid=180&querytext=lov%20om%20stadnamn&l=no>). Nemnda mener derfor at det ikke er hensiktsmessig å behandle de aktuelle bruksnavnene i denne saken, siden en eventuell lovendring kan få konsekvenser for disse. Dersom det

foreslåtte endringsforslaget ikke går gjennom, vil nemnda ta opp saken om bruksnavnene på neste møte. Nemnda behandler derfor bare skrivemåten av selve gårdsnavnet og naturnavnene.

Nemnda mener at betydningen av førsteleddet i dette navnet er klar (ordet *stall*). Etter norsk rettskrivning må dermed skrivemåten bli *Stallvika, Stallvik-*. Denne skrivemåten er også i tråd med den lokale uttalen. Gårdsnavnet er relativt ungt, og har dermed ingen lang skrifttradisjon å vise til. I matriklene fra 1886 og 1907 er skrivemåten *Staldviken*, men denne skrivemåten er i tråd med datidens rettskrivning, slik skrivemåten *Stallvika* vil være i tråd med dagens rettskrivning. Nemnda finner ingen grunner til å fravike hovedregelen i stedsnavnloven i denne saken, og vedtar skrivemåtene *Stallvika* og *Stallvik-* for gårdsnavnet og naturnavnene.

Nemnda gjorde slikt

VEDTAK:

Som skrivemåte fastsettes: **Stallvika, Stallvik-**

Oslo, 5. juni 2015

Marit Halvorsen
leder i klagenemnda

Line Lysaker Heinesen
sekretær